

LISA 2: Minister Partsi vastus

LISA 2

Pr Auli Lõoke
Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit

Meie
Teie kiri 10.05.2007

Lugupeetud pr Auli Lõoke

Täna Teid kirja eest, olen valmis Teiega kohtuma 25.06.2007, et arutada Teie poolt tõstatatud küsimusi. Siinkohal edastan meie ekspertide hinnangud vastuseks viidatud probleemidele, meie kohtumine oleks kindlasti konstruktiivsem kui saame lähtuda ka meie ekspertide tänastest teadmistest ja hinnangutest.

Alljärgnevalt Teie poolt tõstatatud teema koos ekspertide poolt koostatud vastustega.

1. Ühiskondlike ja riiklike ehitiste ligipääsetavus. Kehtiva Ehitusseaduse lisa Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes (ministri määrus 14 28.11.2002) sätestab kõik ehituslikud invanormid, kuid neid ei täideta sageli või täidetakse nii, et kohandused ei taga eesmärki – on küll „olemas”, kuid puudega inimestele kasutamiskõlbmatud.

Ettepanek: objektile kasutusloa andmisel tuleb see viseerida ka puuetega inimeste esindaja, nõ invaeksperdi poolt

Vastus: Ehitiste ligipääsetavuse teemadel on ELILi-ga toimunud eelnevalt mitu kohtumist ning kehtiv regulatsioon on üldiselt just selline nagu küsimuses 1 kirjeldatud.

Ehitusseaduses on sätestatud, et avalikkusele suunatud funktsiooniga ehitiste puhul (eraisiku kodus pole võimalik selliseid piiranguid seada) on ligipääsetavuse tagamine kohustuslik. Nõuete täitmist kontrollib kohalik omavalitsus (KOV) läbi ehituslubade ja kasutuslubade väljastamise.

Probleem jõuabki seega KOVi, kus teadlikkus puudub ja seega nõuete täitmist alati ilmselt piisavalt ja nõuetekohaselt ei kontrollita. KOVi uue ametikoha loomine pole siiski ilmselt ehitusseaduse teema.

Üldiselt võib väita, et uute ehitiste puhul ei ole olukord juurdepääsetavusega kõige hullem (pääsud ja võimalused on valdavalt olemas, teine küsimus kas ka piisavalt mugavad ja head kasutada).

Suurim probleem on ilmselt nende ehitistega, mis on juba olemas ja mida lähiajal põhjalikult rekonstrueerida ei plaanita või sellisel viisil isegi rekonstrueerida pole võimalik (nt. muinsuskaitsealused hooned, Tallinna vanalinna hooned/rajatised jms).

Olemasolevad käibes olevad hooned (mille juures ehitustöid parajasti ei tehta) jäävad nõ ehitusseaduse mõjusfäärist välja ja neile mingeid täiendavaid nõudeid esitada on väga raske. Paraku on ministrium (MKM) eksperdid arvamusel, et lõplik lahendus konkreetsetele probleemidele ELIL ettepaneku osas praeguse regulatsiooni juures peitub ikkagi eelkõige KOVi tegevuses.

Samas, ELILil ja ka MKM koostöös võiksid nõ initsiatiivi korras KOVides ligipääsetavuse

probleemi tähtsuse osas selgitustööd teha.

2. Ühistransport. Bussitransport:

a) teatavasti kehtib Euroopa Liidus 2003.a. augustist Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2001/85/EC (vastu võetud 20.11.2001), mille järgi EL liikmesriigid peavad tagama, et kõik **linnapiirkonnas kasutamiseks ostetud bussid** on ligipääsetavad väiksema liikumisvõimega reisijatele, s.o. "...reisijatele, kellel võib raskusi olla ühistranspordi kasutamisel, n. puuetega inimesed, väikesekasvulised inimesed, vanemad inimesed, rasedad, reisijad lastega, s.h. lapsevankriga". Direktiivi lisas nr.7 on toodud nõuded tehnilistele vahenditele võimaldamaks väiksema liikumisvõimega reisijate ligipääsu sõidukisse.

Ettepanek: riigihangete puhul rangelt jälgida nimetatud direktiivi täitmist.

b) **Linnadevahelisel bussühendusel puudub madalapõhjaline transport täielikult.** Tallinna Autobussijaamaga on ELIL

saavutatud kokkuleppe, et vajadusel abistab turvatöötaja puudega inimest busi sisenemisel või bussist väljumisel. Seni osutatakse sellist teenust vaid Tallinnas ja vabatahtliku töö vormis, st puudega inimeselt ei võeta sellise abistamise eest tasu.

Ettepanek: kuna puuduvad ligipääsetavad bussid, tuleb riigil (või eraldades raha omavalitsusele) leida ressursid teenuse eest tasumiseks. Teenus tuleb seniks, kuni puuduvad bussid, käivitada ka teistes suuremates linnades.

c) Ühistranspordiseaduse § 27 alusel on **tasuta sõit riigisisel liiniveol** teiste hulgas sügava puudega 16-aastastel ja vanematel isikutel ning sügava või raske nägemispuudega isiku saatjal või nägemispuudega isikut saatval juhtkoeral.

Ettepanek: tasuta sõiduõigus kehtestada ka sügava liikumispuudega isikute (ka laste) saatjatele.

d) Valitsusliidu koalitsioonilepingus on kirjas: puuetega inimeste tööhõive parandamiseks võimaldatakse **transporditoetust** erivajadustega inimestele, kes ei saa kasutada ühiskondlikku transporti, ent soovivad õppida ametit ning käia tööl.

Ettepanek: tegemist on väga olulise punktiga liikumispuudega inimeste jaoks, ministrilt kui valitsuskabineti liikmelt palume tõhusat toetust ja abi leppepunkti kiireks jõustumiseks.

Vastus:

a); b) – Ühistranspordi arenguprogrammi 2006-2010 rakenduskavas on nähtud ette terve rida tegevusi, kus on kajastatud ka puuetega inimeste (sh liikumispuuetega inimeste) ühistranspordi ligipääsetavuse ja kasutusvõimaluste parandamine. MKM on alustanud olemasoleva olukorra kaardistamist ning võimalike veeremipargile esitavate nõuete kirjeldamist. Kindlasti saab olema üheks kriteeriumiks, mida tõsiselt käsitletakse, linnapiirkonnas kasutatavate busside ligipääsetavus väiksema liikumisvõimega sõitjatele. Väljatöötavad kriteeriumid saavad olema ka sisendiks avaliku liiniveo tellijatele riigihanke hankedokumentide koostamisel. Liiniveol kasutatava veeremi kvaliteedinõuete väljatöötamisel analüüsitakse kindlasti ka linnadevahelisel bussühendusel väiksema liikumisvõimega sõitjatele paremat ligipääsu võimaldavate busside kasutuselevõtmist. Kahjuks kiireid lahendusi siin ei ole, kuna see nõuab olemasoleva veeremipargi välja vahetamist ja suuri investeeringuid.

Nõuete väljatöötamisel kavatakse MKM kaasata ka erinevaid osapooli, sh Eesti Liikumispuudega Inimeste Liitu.

Samas on Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiivi 2001/85/EC sätteid harmoneeritud Eesti seadusandlusega ja linnaliikluses on see ka enamasti juba rakendust leidnud. Enim on selles valdkonnas tehtud Tallinna linnas. Puudega ja lastega sõitjate teenindamiseks Tallinna linnaliinide ühissõidukites on pikto grammiga tähistatud lapsevankriga ja ratastooliga sisenemise kohad bussidesse, trollidesse ja trammidesse. Samuti on sõitjatesalongis tähistatud

lapsevankri ja ratastooli asukoht ning lapsega ja puudega sõitja istekohad. Käesoleval ajal töötab liinidel madala sisenemisega 57 bussi, 12 trammikoosseisu ja 28 trolli. Iga aastaga suureneb Tallinna linnaliinidel töötavate madala sisenemisega sõidukite osakaal, mis lihtsustab puudega ja lastega sõitjate sisenemist ühissõidukisse. Aastatel 2007-2008 on planeeritud soetada 65 madala sisenemisega bussi ja aastatel 2007-2010 28 madalapõhjalist trollibussi.

MKM on arvamusel, et puuetega isiku abistamine bussi sisenemisel ja bussist väljumisel peaks põhinema ikkagi inimeste vastastikusel abistamisel, vabatahtlikkusel ja vastutulelikkusel. Eraldi teenusena selle finantseerimine ei ole ilmselt reaalne.

c) Hetkel on käimas uue Ühistranspordiseaduse (ÜTS) eelnõu ettevalmistamine. Uue ÜTS kohaselt on kavas tulevikus puuetega laste, sügava puudega 16-aastaste ja vanemate isikute, ning sügava või raske nägemispuudega isiku saatja või nägemispuudega isikut saatva juhtkoera sõidukulu hüvitada riigisisel liiniveol (sh kommertsliiniveol) riigieelarvest sõidusoodustusteks eraldatud rahaliste vahendite arvel kuni 100 protsenti pileti täishinnast. Vastava hüvitamise ulatuse määrab VV oma korraldusega. Uue sõnastuse puhul on rõhk pandud soodustuse hüvitamise osas sellele, et hüvitada sõidukulu otse teenuse tarbijale, st sõitjale. Kehtiva korra kohaselt kommertsliinidel vedajatele eelnimetatud isikute tasuta sõidust põhjustatud kulu ei hüvitata. Kehtiv kord diskrimineerib kommertsliine teenindavaid vedajaid ja on ka vastuolus EL õigusega.

MKM arvates väärib Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu ettepanek kaalumist. Kindlasti peab MKM antud küsimuses konsulteerima ka Sotsiaalministeeriumiga, kelle eelarvest eelmainitud sõidukulud eelnõu kohaselt hüvitama hakatakse.

d) MKM peab väga oluliseks puuetega inimeste tööhõive paranemist ning vajadusel transporditoetuste võimaldamist erivajadustega inimestele. Seoses sellega, et kõige parem ülevaade transporditoetusi vajavatest erivajadusega inimestest ning nende vajadustest on Sotsiaalministeeriumil, on MKM arvamusel, et vahendid transporditoetuste maksmiseks tuleks näha ette Sotsiaalministeeriumi eelarves. Sotsiaalministeeriumi kasuks räägib ka asjaolu, et neil on Sotsiaalkindlustusameti kohalike pensioniametite näol olemas toimiv infrastruktuur, mille kaudu transporditoetusi erivajadustega inimestele võimaldada.

3. Raudteeliiklus:

„Suureks probleemiks on raudteeperroonidele ligipääs ja pääs perroonilt rongi.

***Ettepanek:** Vähemalt ühel vagunil peab olema teisaldatav platvorm, mis katab vahe, mis jääb platvormi ja vaguni vahele. Ministeerium aitab survestada Eesti Raudtee AS, Edelaraudtee AS ja Elektriraudtee AS oma kohustusi täitma.”*

Vastus: Suur osa Eestis olevatest platvormidest on amortiseerunud ning nende kõrgus ei vasta enam nõuetele, seetõttu on ka raskendatud puuetega inimeste rongilepääs. Hetkel puuduvad üle 50%-l kõrgetest perroonidest kaldteed. Järgmisel aastal alustatakse kõrgete platvormide ümberehitamist kõrgusele 550 mm, et valmistuda uute madalapõhjaliste rongide Eestisse tulekuks. Ümberehituste käigus luuakse platvormidele ka kaldteed, millega parandatakse liikumispuudega inimeste võimalusi pääseda platvormile. Kahjuks puuduvad aga võimalused parandada ligipääsu platvormilt rongile enne uue veeremi Eestisse jõudmist.

Teisaldatavad platvormid on vähemalt elektrirongide puhul võimalik soetada, aga tasub kaaluda nende soetamise mõistlikkust, sest see saab kesta ainult kuni platvormide

ümberehitamise alguseni (2008) ning seejärel on kuni uue veeremi tulekuni rongid kõrgepõhjalised (vana veerem) ja platvormid juba madalad. Platvormide ehitust ei ole aga võimalik edasi lükata, sest kõikide platvormide ümberehitus on võimalik teostada minimaalselt kolme aastaga.

Platvormide renoveerimisel ja uute rongide soetamisel arvestatakse igakülgset puuetega inimeste vajadustega ning probleeme rongile pääsemisega ei tohiks seejärel enam olla. Elektriraudtee AS on avaldanud valmisolekut kohtuma puuetega inimeste liitudega ja otsima koos võimalikke lahendusi.

Lugupidamisega

Juhan Parts
Minister

Nele-Kai Loorits 6256380
Priit Vene 6256334
Indrek Laineveer 6397636